

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ ศรีนคร จังหวัด สุรินทร์
ข้อมูล ณ วันที่ ๓ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล.....นายสุวัฒน์ ดวงศรี.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๑ ต.หนองแวง อ.ศรีณรงค์ จ.สุรินทร์.....

โทรศัพท์ ๐๙๘-๒๒๑๙๖๔๖ Facebook สุวัฒน์ ดวงศรี Line ๐๙๘-๒๒๑๙๖๔๖

เกิด พ.ศ. ๒๕๒๑ ปัจจุบันอายุ ๔๑ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช

คณะ/สาขาวิชา คณะเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๕๐,๐๐๐ - ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เห็ด

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การเพาะเห็ดนางฟ้าปลอดสารพิษ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ ผลิตข้าวอินทรีย์

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การปลูกทุเรียน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การใช้น้ำอย่างมีคุณค่า

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การสร้างมูลค่าจากการทำประมง

ฐานที่ ๖ การปรับปรุงบำรุงดิน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎีใหม่.....
๒. เศรษฐกิจพอเพียง.....
๓. เกษตรผสมผสาน.....

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตข้าวอินทรีย์.....
๒. การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์.....
๓. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน IPM.....
๔. การปรับปรุงดิน.....
๕. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน.....
๖. การผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์.....

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การเพาะเห็ดและต้นทุนการผลิต.....
๒. การจัดทำแผนธุรกิจและจัดหาตลาด.....
๓. การปลูกทุเรียน.....

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

-หลักสูตร การเพาะเห็ดนางฟ้า.....
-วัตถุประสงค์หลักสูตร..... ๑. เพื่อส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัวมีรายได้.....
-๒. แปรลงวัสดุที่เหลือใช้ให้เป็นสินทรัพย์/รายได้.....
-๓. ส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้จากการรับจ้างผลิตก้อนเชื้อเห็ด.....
-บุคคลเป้าหมาย ๑. เกษตรกรที่สนใจในการเพาะเห็ด ในชุมชน นอกชุมชน.....
-๒. นักเรียน/นักศึกษา.....
-๓. กลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจ.....

.....เนื้อหาวิชาโดยสรุป.....

วัตถุดิบ

.....- ขี้เลื่อยยางพารา ๑๐๐ กก.

.....- รำละเอียด ๕ กก.

.....- ปูน ๑ กก.

.....- ดิเกล ๒ ชีด.....

.....ผสมส่วนผสมตามอัตราส่วนด้านบน โดยรักษาความชื้นไว้ที่ ๗๐ เปอร์เซนต์.....

ขั้นตอน

๑. การเตรียมการ.....

.....- เตรียมโรงเรือนเปิดดอกที่สะอาดอากาศถ่ายเทได้ดี.....

.....- นำก้อนเชื้อเห็ดที่ผ่านการฆ่าเชื้อและทิ้งให้เย็นแล้ว ใส่หัวเชื้อเห็ดที่เลี้ยงในเมล็ดข้าวฟ่างถุงละประมาณ.....

๑๐-๑๕ เมล็ด ปิดฝา นำไปวางสำหรับบ่มเชื้อใช้เวลาประมาณ ๑-๑.๕ เดือน จึงนำไปเปิดดอกได้.....

๒. การเปิดดอก ทำได้ ๓ วิธีคือ

- การดึงคอขวดออก พร้อมกับนํ้าวนปากถุงลงไปจนถึงก้นเชื้อ

- การกรีดปากถุงโดยใช้มีด กรีดข้างถุงเป็น ๔ แนว นํ้าไปตั้งหรือแขวนในแนวตั้ง

- ดึงจุกสำล่ออกกรีดข้างถุงสัก ๒ รอยนํ้าก้นเชื้อมาวางเรียงซ้อนกันให้เท่าที่เจริญออกมาทางปากถุงทางเดียว
ให้นํ้าสม่ำเสมอ วันละ ๒-๓ ครั้งระวังไม่ให้นํ้าขังในถุงก้นเชื้อเห็ดเห็ดขาด

๓. การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยว

- หมั่นสำรวจ ดูแลภายในโรงเรือนว่ามีก้นเชื้อมีความผิดปกติหรือไม่

- ดูแลรักษาความชื้นและอุณหภูมิให้เหมาะสม

- เมื่อเปิดดอกเห็ดประมาณ ๑-๓ สัปดาห์ จะเกิดดอกเห็ดเล็ก ๆ นับไปอีก ๔ วัน เห็ดจะเจริญเต็มที่ สามารถเก็บผลผลิตได้

- เก็บเมื่อดอกบานเต็มที่แต่ขอบหมวกยังไม่บานย่อย เก็บในช่อเดียวกันให้หมด ไม่ให้เหลือเศษในก้นเชื้อ

- นิยมเก็บช่วงเช้ามีด ก่อนรดน้ำ

๔. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- ใช้มีดคม ๆ ตัดโคนดอก เอาเศษวัสดุเพาะที่ติดออกมา

- คัดขนาดและบรรจุในบรรจุภัณฑ์ ตามที่ตลาดต้องการ เช่น บรรจุในถุงพลาสติกขนาดใหญ่ ทำให้พอ
.....ลม ป้องกันการกระทบให้เห็ดช้ำ

- หากไม่สามารถจำหน่ายได้ทันที ให้เก็บในที่เย็น เพื่อยืดอายุการเก็บรักษา

วิธีการอบรม (เช่นการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ เป็นต้น)

๑. การบรรยายให้ความรู้เรื่องกระบวนการเพาะเห็ด

๒. การสาธิตจากเกษตรกรต้นแบบ และการฝึกปฏิบัติเบื้องต้น

๓. ศึกษาดูงานจากแปลงต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ

สื่อที่ใช้ในการอบรม

๑. การบรรยายจากวิทยากร

๒. สื่อวีดิทัศน์

๓. แปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ

๔. การสาธิตและการฝึกปฏิบัติ

ประโยชน์ที่ผู้เรียนรู้จะได้รับ

เกษตรกรผู้เพาะเห็ด และเกษตรกรที่มีความสนใจ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับตัวเอง และ
สร้างอาชีพเสริม พัฒนาต่อยอดอาชีพได้

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หน่วยงานที่ร่วม ดำเนินการ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
6. การสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อขับเคลื่อน ศพก.(รัฐ/เอกชน/ชุมชน)	22	ศูนย์		ทุก ศพก.												
6.1 การจัดทำแปลงต้นแบบ															- ศพก., สมนง.เกษตรอำเภอ	
6.2 บัณฑิตเรียนรู้																
6.3 เอกสารวิชาการ																
6.4 ถ่ายทอดความรู้																
6.5 สนับสนุนปัจจัยการผลิต																
6.6 สนับสนุนสื่อเรียนรู้ด้านสหกรณ์																
6.7 สนับสนุนการรวมกลุ่ม																
7. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
7.1 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน	12	ครั้ง		ทุกวันที่ 25 ของเดือน รายงานทุก ศพก.												- สำนักงานเกษตรอำเภอ, ศพก.
7.2 สรุปผลการดำเนินงาน	1	ครั้ง												ทุก ศพก.	- สำนักงานเกษตรอำเภอ	

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ
อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

..... การเตรียมการ มีการจัดประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย ร่วมกันประเมินศักยภาพ
ศพก.เพื่อวิเคราะห์การพัฒนา ศพก. โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาและพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ซึ่งทุกฝ่ายได้มี
ส่วนร่วมทั้ง สำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. คณะกรรมการศพก.และเครือข่าย ในการจัดทำ
แผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)
.....
.....

แผนปฏิบัติการบรรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอ ศรีนคร จังหวัด นครศรีธรรมราช ๘๖๑๐๐

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายสรวิทย์ ดวงศรี สินค้าหลัก เห็ด

2. การเกษตรแบบผสมผสาน

3.ต้นแบบให้เกษตรกรได้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาและต่อยอด

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

.....เกิดจากการเผชิญกับปัญหาเกษตรแบบเดิม ปลูกข้าวปีละ ๑ ครั้ง ที่รายได้ไม่แน่นอน ต้นทุนสูง และเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ จึงเริ่มสนใจการเกษตรแบบมีหลักวิชาการมาเรียนรู้เรื่องการทำให้ได้ผลผลิตที่สามารถสร้างรายได้รายวัน พอได้เรียนรู้และทดลองทำ ก็เห็นผลจริงว่าสามารถสร้างรายได้ ช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และวางแผนการผลิตได้แม่นยำขึ้น ทำให้เกิดแรงใจอยากพัฒนาต่อ และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นด้วย.....

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

.....ปัญหาเรื่องต้นทุนสูง ผลผลิตไม่แน่นอน สภาพอากาศแปรปรวน และแรงงานที่ลดลง เป็นความท้าทายสำคัญที่ผลักดันให้หันมาใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีในการทำเกษตร เพื่อช่วยวางแผน ลดความเสี่ยง เพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างรายได้ที่มั่นคงยิ่งขึ้น.....

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

.....๑.การลดต้นทุนการผลิต ได้แก่ การใช้เตอบก้อนเห็ดแบบใช้ถ่าน การใช้ขวดตัดประยุกต์ทำที่ตักวัสดุทำก้อนเห็ด.....

.....๒.การใช้ระบบน้ำหยด เพื่อบริหารจัดการน้ำในแปลงทุเรียน.....

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

.....๑.การใช้เตอบก้อนเห็ดจากถ่านไม้แทนการใช้แก๊ส เพื่อลดต้นทุนการผลิตโดยมีการดัดแปลงจากเตอบแก๊สแบบเดิม ซึ่งตัวเตอบสามารถใช้เผาถ่านได้อีกด้วย.....

.....๒.การประยุกต์ใช้ขวดพลาสติกแข็งทำเป็นที่กรอกวัสดุทำก้อนเชื้อเห็ด ช่วยประหยัดเวลาและรวดเร็ว
ขนาดพอดีกับปากถุง.....

.....๓.การใช้ระบบน้ำหยด ในแปลงทุเรียน.....

๓) อธิบายขั้นตอนการทำงานการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

.....๑.การใช้การพยากรณ์อากาศในการปรับโรงเรือนการเพาะเห็ด เช่นในกรณีที่มีฝนตกจะมีการเปิดโรงเรือนเพื่อให้มีไอน้ำเข้ามาเพิ่มความชื้นให้โรงเรือน และในช่วงหน้าร้อนก็จะมีการระบายอากาศและรดน้ำให้โรงเรือน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ทุเรียน.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๔.....ไร่-งาน-วา

๑.๒)ข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....ไร่-งาน-วา

๑.๓)เห็ด.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐.๒๕.....ไร่-งาน-วา

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลาหมอ.....จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒)ปลารัชมชาติ.....จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)จำนวน.....(ตัว)

๓.๒)จำนวน.....(ตัว)

๓.๓)จำนวน.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...เห็ด.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ขี้เลื่อยไม้ยางพารา ๒ ตัน เป็นเงิน.....๓๐,๐๐๐.....บาท/รอบ

๑.๒) ถุงเพาะ ๑๕๐ กก. เป็นเงิน.....๑๒,๐๐๐.....บาท/รอบ

๑.๓) คอฝาปิด ๔ ถุง เป็นเงิน.....๔,๐๐๐.....บาท/รอบ

๑.๔) รำละเอียด ๕๐๐ กก. เป็นเงิน.....๕,๐๐๐.....บาท/รอบ

๑.๕) ค่าแรง ก้อนละ ๐.๗ บาท เป็นเงิน.....๑๕,๐๐๐.....บาท/รอบ

รวมต้นทุนการผลิต ๕๙,๖๔๐ บาท/รอบ (รอบละ ๒๑,๐๐๐ ก้อน เฉลี่ย ก้อนละ ๒.๘๔ บาท)

รายได้๑๖๘,๐๐๐.....บาท/รอบ (ก้อนเชื้อเห็ด ๘ บาท)

.....ถ้าเปิดดอกเห็ดขาย นางฟ้าภูฐาน ราคา กิโลกรัมละ ๗๐ บาท ๒๑,๐๐๐ ก้อน ได้ ๒๑๐ กิโลกรัม
รายได้เท่ากัน ๑๔,๗๐๐ บาท ต่อครั้ง เก็บได้ ๒-๓ เดือน

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....เปิดดอกเห็ด ก้อนเชื้อเห็ด

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๕๐๐ - ๑,๐๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

.....ครอบครัวมีความสุขได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา และมีรายได้เข้ามาทุกวัน ไม่ต้องไปทำงานไกลบ้าน สร้าง
เครือข่ายกับเกษตรกรรายอื่นๆ และคนในชุมชนมีรายได้เสริม ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้.....

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- ช่วยประหยัดน้ำ ลดต้นทุนการผลิต

- ลดขยะพาสติกในพื้นที่ นำมาทำอุปกรณ์เพาะเห็ด

- ประหยัดต้นทุนการผลิตก้อนเชื้อเห็ด

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายชนิด หรือระบบเกษตรผสมผสาน

- ใช้ระบบน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบน้ำหยด

- การอนุรักษ์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด แทนปุ๋ยเคมีอย่างเดียว ทำกิจกรรมคลุมดิน ปลูก
พืชบำรุงดิน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- ความรู้ในการทำเห็ดนางฟ้า

- ความรู้ในการปลูกทุเรียน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่ผู้สนใจ และโรงเรียน เกษตรกร ในการทำเห็ด

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- เป็นต้นแบบในการดูแลแปลงปลูกและให้คำปรึกษาในการเกษตร

- ลงพื้นที่ติดตามการปลูกพืชฤดูแล้ง ร่วมกับสำนักงานเกษตร

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- แหล่งเรียนรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรต่างๆ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- เป็นต้นแบบ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน
- ถ่ายทอดความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ โซเชียลมีเดียเกี่ยวกับการทำเกษตร

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- ทำงานร่วมกับหลายภาคส่วน เช่น องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล) สำนักงานเกษตรอำเภอ โรงเรียน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

.....ในฐานะประธาน ศพก.มีหน้าที่กำหนดทิศทางการดำเนินงานของศูนย์ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกร และเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งหวังให้ชุมชนมีความรู้ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน
.....ภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของ ศพก. เพราะไม่เพียงแต่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรเท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์รวมใจของชุมชน ที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีรายได้มั่นคง นำความรู้และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้จริง และยังสามารถเป็นแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่กลับมาเห็นคุณค่าของการเกษตรอย่างยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธานศูนย์ศพก. อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดสุรินทร์
- คณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอจังหวัด
- เลขานุการ คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านระดับอำเภอศรีนครินทร์
- ประธานคณะกรรมการอาสาสมัครหมู่บ้านระดับ ตำบลหนองแวง
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน บ้านหนองแวง หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองแวง
- Smart Farmer
- หมอพืชชุมชน
- ครูบุญชีอาสา

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- ร่วมกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชนทำความสะอาดบริเวณหมู่บ้าน ถางหญ้าตัดต้นไม้ ถวายค่าน้ำ
- ร่วมกิจกรรมต่างๆ งานวันสำคัญต่างๆ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“สู้เพื่อลูก” ทำงานทุกอย่างเพื่อครอบครัว ท้อได้แต่ยาวนาน เพื่อคนที่เรารัก

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์

- นางสาวสร้อยเพชร ตันติรัตนานนท์ หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

- นางสาวรัชนิกร ทิพรัตน์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

- นางสาวชาลิณี สมถวิล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

- นางสาวนฤมล สุขพราว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

- นางสาวกฤติยา ทองนวล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

สำนักงานเกษตรอำเภอศรีณรงค์

- นางสาววิชุดา จันทระกุล เกษตรอำเภอศรีณรงค์

- นายหาญพล ตุ่มทอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

- นางสาวกรรณิการ์ งามสม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

เกษตรกรต้นแบบ

- นายสุรวัฒน์ ดวงศรี ประธานศพก.อำเภอศรีณรงค์

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- สัมภาษณ์เกษตรกร

- ถอดองค์ความรู้ จัดบันทึก map

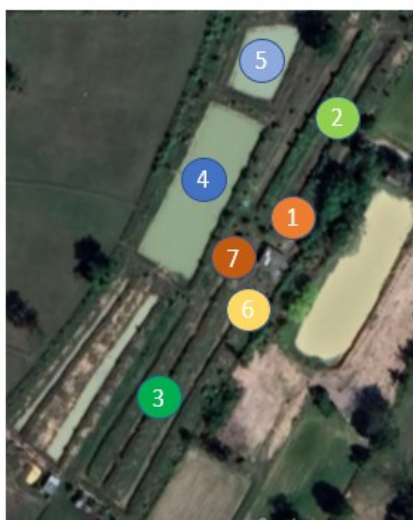
๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

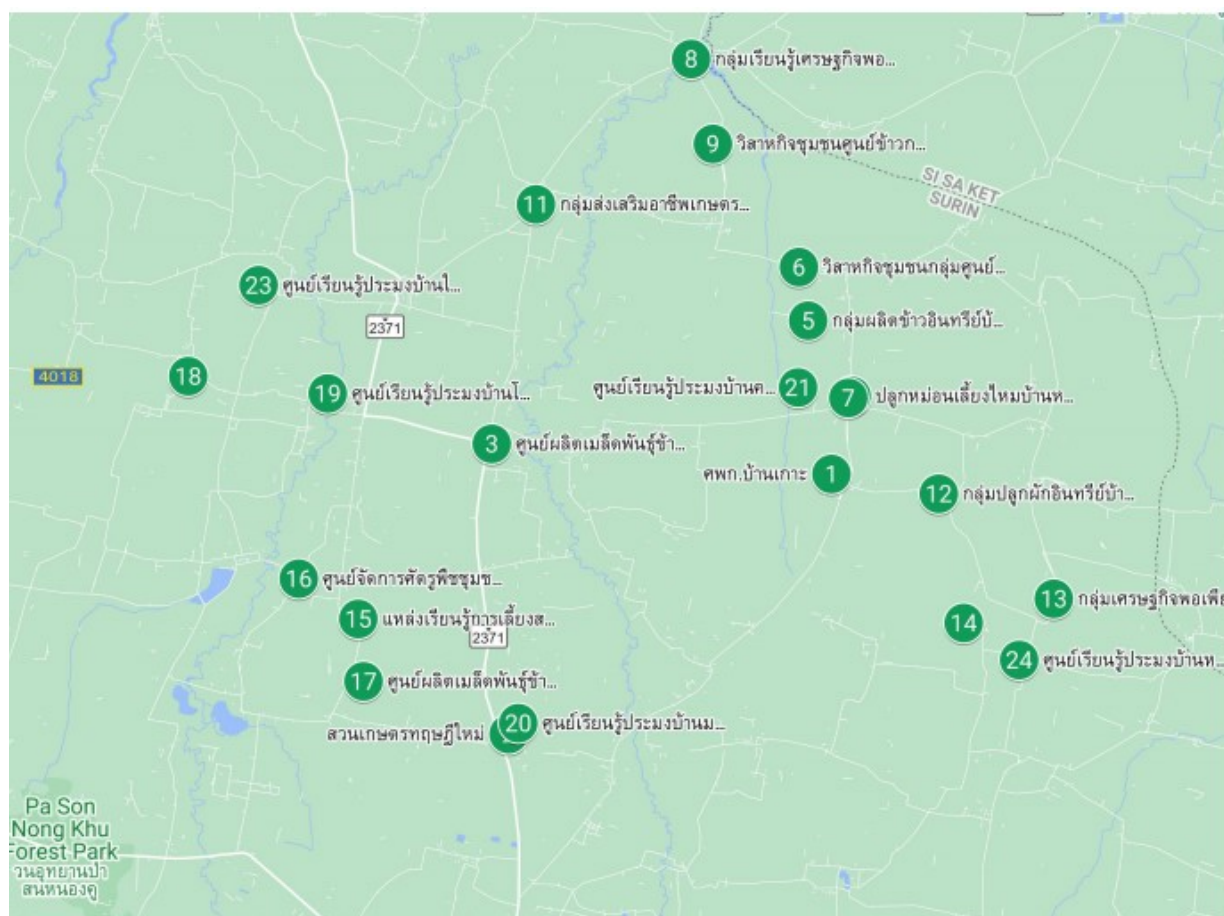
ภาคผนวก

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ ศพก.หลัก

- ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การเพาะเห็ดนางฟ้าปลอดสารพิษ
 ฐานการเรียนรู้ที่ 2 การผลิตข้าวอินทรีย์
 ฐานการเรียนรู้ที่ 3 การปลูกทุเรียน
 ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การใช้น้ำอย่างมีคุณค่า
 ฐานการเรียนรู้ที่ 5 การสร้างมูลค่าจากการทำประมง
 ฐานการเรียนรู้ที่ 6 การทำปุ๋ยสัตว์แบบประณีต
 ฐานการเรียนรู้ที่ 7 การปรับปรุงบำรุงดิน

ที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์

หลักสูตรการเรียนรู้ ศพก.อำเภอศรีนคร

1

หลักสูตรบังคับ

- ฤดูใหม่
- เศรษฐกิจพอเพียง
- เกษตรผสมผสาน

2

หลักสูตรหลัก

- การผลิตข้าวอินทรีย์
- การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์
- การป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
- การปรับปรุงดิน
- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- การผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

3

หลักสูตรเสริม

- การเพาะเห็ดและต้นทุนการผลิต
- การจัดทำแผนธุรกิจและจัดหาตลาด
- การปลูกทุเรียน

จัดทำโดย สำนักงานเกษตรอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์

การเพาะเห็ดนางฟ้า

01

สูตรการผสมการผลิตก้อนเชื้อเห็ด

ขี้เลื่อยยางพารา 100 กก.
รำละเอียด 5 กก.
ปูน 1 กก.
ดีเกลือ 2 ช้อน
ความชื้น 70 เปอร์เซ็นต์

02

การเตรียมการ

- เตรียมโรงเรือนเปิดดอกที่สะอาดอากาศถ่ายเทได้ดี
- นำก้อนเชื้อเห็ดที่ผ่านการฆ่าเชื้อและทิ้งให้เย็นแล้ว ใส่หัวเชื้อเห็ดที่เลี้ยงในเมล็ดข้าวฟ่างสูงละประมาณ 10-15 เมล็ด ปิดฝา นำไปวางที่สำหรับบ่มเชื้อใช้เวลาประมาณ 1-1.5 เดือน จึงนำไปเปิดดอกได้

03

การเปิดดอก

ทำได้ 3 วิธีคือ

- การดึงคอขวดออก พร้อมกับนํ้าปากถุงลงไปจนถึงก้อนเชื้อ
- การกรีดปากถุงโดยใช้มีด กรีดข้างถุงเป็น 4 แนว นำไปตั้งหรือแขวนในแนวตั้ง
- ดึงจุกสำลีออกกรีดข้างถุงสัก 2 รอย นำก้อนเชื้อมาวางเรียงซ้อนกันให้ทั่วเจริญออกมาทางปากถุงทางเดียว

04

การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยว

- ให้นํ้าสม่ำเสมอ วันละ 2-3 ครั้งระวังไม่ให้นํ้าขังในถุงก้อนเชื้อเห็ดเด็ดขาด
- หมั่นสำรวจ ดูแลภายในโรงเรือนว่ามีก้อนเชื้อมีความผิดปกติหรือไม่
- ดูแลรักษาความชื้นและอุณหภูมิให้เหมาะสม
- เมื่อเปิดดอกเห็ดประมาณ 1-3 สัปดาห์ จะเกิดดอกเห็ด เล็ก ๆ บ้างไปอีก 4 วัน เห็ดจะเริ่มเจริญเต็มที่ สามารถเก็บผลผลิตได้
- เก็บเมื่อดอกบานเต็มที่แต่ขอบหมวกยังไม่บานย่อย เก็บในช่อเดียวกันให้หมด ไม่ให้เหลือเศษในก้อนเชื้อ
- นิยมเก็บช่วงเช้ามืด ก่อนรดน้ำ

05

การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- ใช้มีดคม ๆ ตัดโคนดอก เอาเศษวัสดุเพาะที่ติดออกมา
- คัดขนาดและบรรจุในบรรจุภัณฑ์ ตามที่ตลาดต้องการ เช่น บรรจุในถุงพลาสติกขนาดใหญ่ ทำให้พองลม ป้องกันการกระแทกให้เห็ดช้ำ
- หากไม่สามารถจำหน่ายได้ทันที ให้เก็บในที่เย็น เพื่อยืดอายุการเก็บรักษา

06

ศัตรูที่สำคัญ

โรคที่สำคัญ

โรคราดำ, โรคราเขียว, โรคราส้ม, โรคราเมือก, โรคเน่าน้ำตาลโรคเน่าเหลือง ป้องกันด้วยการรักษาความสะอาด ทุกขั้นตอนการปฏิบัติ หากพบก้อนเชื้อที่เป็นโรคให้นำออกไปทำลาย

แมลงที่สำคัญ

หนอนแมลงวัน, หนอนผีเสื้อ, ไร ป้องกันด้วยการทำความสะอาดโรงเรือนและฉีดพ่นเชื้อราไบโคฟัสส พบก้อนเชื้อที่ถูกทำลายให้นำออกจากโรงเรือนไปทำลาย

07

ต้นทุนในการผลิต

ขี้เลื่อยไม้ยางพารา 2 ตัน 30,000 บาท
ถุงเพาะ 150 กก. 12,000 บาท
คอฝาปิด 4 ถุง 4,000 บาท
รำละเอียด 500 กก. 5,000 บาท
ค่าแก๊ส/ฟืน 5,000 บาท
ค่าแรงงาน (คิดยอดตามจำนวนก้อนเชื้อเห็ด) 15,000 บาท
1 รอบผลิตก้อนเชื้อเห็ดได้ 21,000 ก้อน
คิดจากต้นทุนการผลิตต่อก้อนเป็นจำนวนเงินหารด้วยจำนวนก้อนเชื้อเห็ดจะได้ต้นทุนต่อก้อน 2.84 บาท

สำนักงานเกษตรอำเภอศรีนคร